

Etické požadavky ve veřejných zakázkách

na příklady kávy,
banánů, obuvi a textilu

Stanislav Komínek

NaZemi

Společensky odpovědné VZ

- ★ zadavatelé nesledují jen cenu a kvalitu zboží, ale také sociální faktory,
- ★ přidaná hodnota zakázky znamená profit pro celou občanskou společnost,
- ★ podpora ochrany přírody, udržitelnosti a sociálně znevýhodněných lidí.

Sociálně znevýhodnění

LOKÁLNĚ:

- ★ znevýhodnění na trhu práce (osoby se zdravotním postižením, se ztíženým přístupem na trh práce),

GLOBÁLNĚ:

- ★ pěstitelé, zaměstnanci a výrobci v zemích Afriky, Asie a Latinské Ameriky.

Podpora globálně znevýhodněných

Analýza!

- ★ co nakupujeme?
- ★ co pochází ze zemí globálního Jihu a patří mezi ohrožené produktové skupiny?
- ★ jaké produktové skupiny už nabízí důvěryhodné nezávislé ověřování?

Pěstitelé kávy

"Bydlím ve vesnici poblíž, v Lomaz. Mám 2 hektary půdy. Je to hodně práce. Nejprve se plantáž připravuje, poté hnojí, potom se prosekává mačetou, další hnojení a další prosekávání."

Ursulo Gano Lopez, družstvo Tajumuco, Guatemala

NISSAN

DICHISA

DICHISA

06-82-845

Pěstitelé banánů

„Když vidíš, kolik jsi dostal za svou práci, tak tomu ani nevěříš, je to strašně málo a člověk si pomyslí, že to není spravedlivé, že to není důstojné, že s tím člověk nemůže vystačit. Mnohdy to nestačí ani na ty úplně základní věci v domácnosti.“

Luís Eduardo Meza z Kostariky

HERBICIDA

EXCLUSIVO
PARA
HERBICIDA

Dělníci v oděvním průmyslu

*Mladý dělník v továrně u řeky Burigangy v bangladéšské Dháce.
Foto: Zbyněk Hrbata*

Dělníci v obuvnickém průmyslu

*Dělník ve velké obuvnické továrně v indické Agře.
Foto: Stanislav Komínek*

NO SHOEING
HERE

NO SHOEING
HERE

Relax
COMFIT

Relax
COMFIT

Relax
COMFIT

Relax
COMFIT

Relax
COMFIT

Relax
COMFIT

Relax
COMFIT

Relax
COMFIT

Relax
COMFIT

Relax
COMFIT

SA - 8000

* SA 8000 क्या है और यह क्या करता है ?
 * SA 8000 एक मानकीकृत प्रणाली है, जो हर कंपनी में किरी में लागू करता है।
 * SA 8000 प्राप्त करनेवाले को, ग्राहकों में भरोसे में बना करता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली कि एक संस्था में जिम्मेदारिगत निर्देशों का निर्देश प्राप्त कर करता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।

Sleen Neshesh Agarwal
 Consultant & Trainer
 M. 997870009

सफाई एवं रख-रखाव

* सफाई एवं रख-रखाव प्रणाली है जो एक संस्था में किरी में लागू करता है।
 * सफाई एवं रख-रखाव प्रणाली को, ग्राहकों में भरोसे में बना करता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली कि एक संस्था में जिम्मेदारिगत निर्देशों का निर्देश प्राप्त कर करता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।
 * प्रभाव: यह प्रणाली को अन्य भी प्रणालियों को अपना कर लेता है।

Sleen Neshesh Agarwal
 Consultant & Trainer
 M. 997870009

SOCIAL POLICY SA: 8000

We are committed to

- ◆ Respect the International and National Instruments for Social Accountability
- ◆ Comply with the applicable national regional laws and other requirements of social accountability, SA 8000 2008 and other conditions.
- ◆ Improve the quality of life of the employees and the communities it serves, respecting the established practices and customs of the local region with regard to human dignity.
- ◆ Influence our partners in fostering a sense of social commitment for our stakeholders.
- ◆ The company shall continually improve taking into consideration the changes in the legislations, code of conduct requirements and any other Company requirements.

C.B.O. I.M.D.

Jak na úřadě začít

- ★ **politická podpora** je důležitým stavebním základem,
- ★ nezapomínejte představit své priority zaměstnaneckému týmu,
- ★ **analýza nákupů** ohrožené produkty,
- ★ nepodceňujte **zmapování trhu**,
- ★ konzultujte s potenciálními dodavateli (před vyhlášením zakázky)
- ★ přizvěte experty.

Na co myslet při vypsání VZ

- ★ dodržet základní principy VZ: rovné zacházení, nediskriminaci, hospodárnost a transparentnost,
- ★ už **v předmětu zakázky** ukázat, co požadují,
- ★ v úvodu zakázky se **odkázat se na veřejné politické cíle**, deklarovaná podpora pomáhá zdůvodnit dané sociální požadavky,
- ★ správné nadefinování jednotlivých požadavků a způsobu jejich ověření,
- ★ oznámení výzvy k soutěžení o zakázku zaslat co nejširšímu poli možných dodavatelů.

Začlenění kritérií do dokumentace (u VZ bez monitoringu)

- ★ **NEJLEPŠÍ:** do technické specifikace
(hodnocení dle nejnižší nabídkové ceny)
- ★ **DÁ SE:** do dílčích hodnotících kritérií
(hodnocení dle ekonomické výhodnosti nabídky)
- ★ **ŠPATNĚ:** do kvalifikačních podmínek nebo
smluvních podmínek

Požadavky u kávy nebo banánů

- ★ výkupní cena odpovídající nákladům udržitelné produkce a důstojného živobytí,
- ★ možnost využití předfinancování,
- ★ dlouhodobé obchodní vztahy,
- ★ zákaz nucené práce a dětské práce,
- ★ dodržování úmluv Mezinárodní organizace práce (ILO),
- ★ kontrolované využívání pesticidů a dalších agrochemikálií.

Požadovat shodu s parametry usnesení Evropského parlamentu o spravedlivém obchodu a rozvoji (2005/2245(INI)), ale vypsát i konkrétní kritéria.

Ověření požadavků u kávy

- ★ výrobky mají na obalu ochrannou modrozelenou známku Fairtrade,
- ★ výrobky jsou dovážené a distribuované členskou organizací Světové fairtradové organizace - www.wfto.com/find-supplier

Dodavatelé mohou prokázat shodu s požadavky také jiným vhodným způsobem.

AREA: 300M²

CAPACIDAD

7,000 qq.

FAIRTRADE

1290

1290

FEDECOCAGUA
LA DEMOCRACIA HUEHUETENANGO
LOTE 1299
COOP. PENA ROJA S.L.

INGRESO A BODEGA
CAFE CERTIFICADO FAIRTRADE N° 00355

FECHA DE INGRESO: 11 DE MARZO DE 2011

SACOS	QUINTALES	CLASE DE CAFE
38	25.50	PERGAMINO DE PRIMER

MOTIVO DEL INGRESO: COSECHA 2011-2011

COMPRAS CALIDAD: _____
CONTRATOS COSTO W: _____
PROCESO LOCAL COSTO TOTAL: _____
por _____ Placas: _____
Observaciones: _____
Envío No: _____ Firma: _____

RESULTADO CATAACION:
PFF EPW W8 BSH FSH NAT NATURAL OTROS

DETERMINACION DEL PESO NETO

DESCUENTO	PESO NETO
(-) TARA SACOS NYLON	_____
(-) TARA SACOS YUTE	_____
(-) DESCUENTO	_____
PESO NETO	_____

FAIRTRADE FLO ID 891

Požadavky u textilu (bavlna)

- ★ nevyužívání geneticky modifikované bavlny,
- ★ produkce šetrná k životnímu prostředí,
- ★ zákaz nucené práce a dětské práce,
- ★ kontrolované využívání pesticidů a dalších agrochemikálií,
- ★ dodržování úmluv Mezinárodní organizace práce (ILO) uvedených v příloze X směrnice 2014/24/EU.

Požadavky u textilu (zpracování)

- ★ etický kodex odběratele je dodržován v dodavatelských továrnách a je nezávisle ověřován třetí stranou,
- ★ transparentní dodavatelský řetězec,
- ★ vyplácení spravedlivé mzdy,
- ★ možnost svobodně zakládat odbory a podílení se na jejich činnosti,
- ★ bezpečné pracovní podmínky (dodržování relevantních standardů),
- ★ zákaz nucené práce a dětské práce,
- ★ dodržování pracovní doby (přesčasy nepřesahují zákonně povolené limity),
- ★ platné pracovní smlouvy.

Ověření požadavků u bavlny

- ★ bavlněné výrobky, které nesou na svém obalu ochrannou certifikační modrozelenou známku Fairtrade
- ★ nebo certifikační známku dokládající bioprodukci (např. GOTS).

Dodavatelé mohou prokázat shodu s požadavky také jiným vhodným způsobem.

Ověření požadavků u zpracování

- ★ členství výrobce ve Fair Wear Foundation (Earth Positive Apparel, Stanley and Stella...)

www.fairwear.org/brands

- ★ členství výrobce ve Světové fairtradové organizaci (People Tree, Freeset...)

www.wfto.com/find-supplier

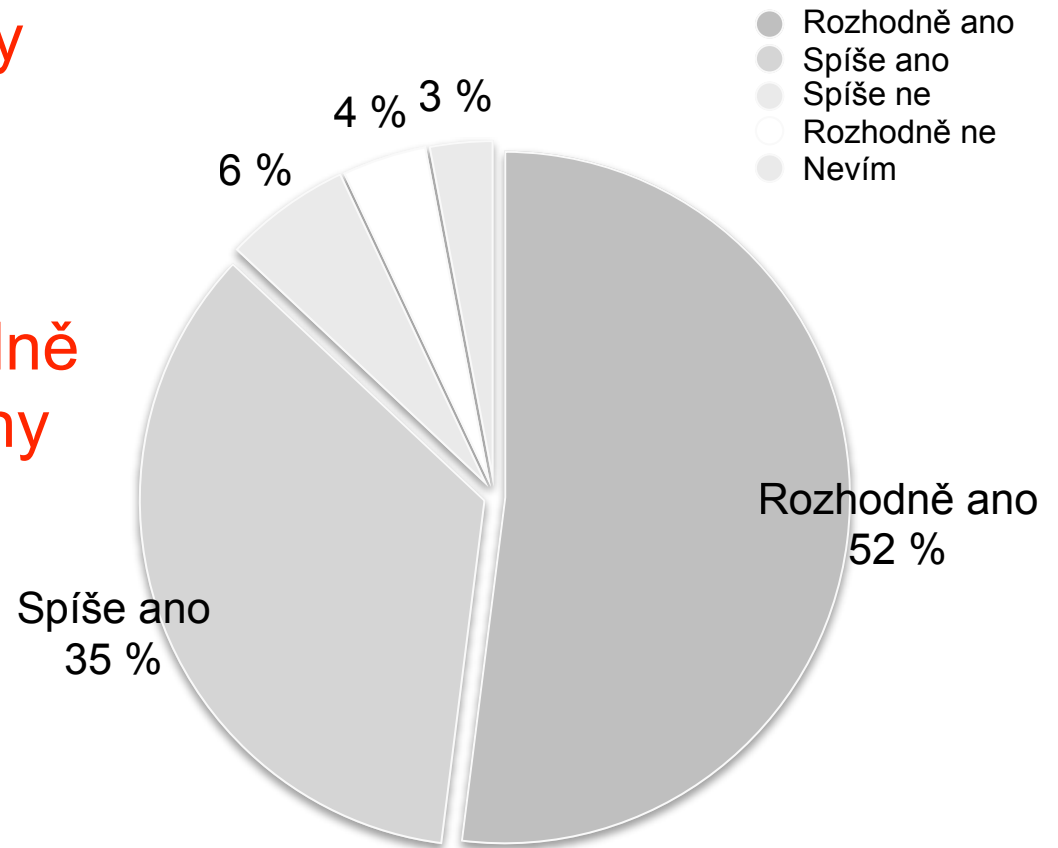
Dodavatelé mohou prokázat shodu s požadavky také jiným vhodným způsobem.

Silná podpora veřejnosti

“Veřejné instituce by měly nakupovat výrobky, u kterých je zaručeno, že nebyla zneužita dětská práce, výrobci dostali řádně zapláceno a byly vyrobeny s ohledem na životní prostředí.”

Průzkum zpracovala v roce 2013 agentura NMS Market Research pro FORS: České fórum pro rozvojovou spolupráci (platforma českých NNO a dalších neziskových subjektů, které se zabývají rozvojovou spoluprací, rozvojovým vzděláváním a humanitární pomocí. 1210 respondentů. Výsledky budou teprve oficiálně zveřejněny.

Právní analýzy

PETR BOUDA

FAIR TRADE A VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Analýza možností přidávání fairtradových kritérií do vypisovaných veřejných zakázek

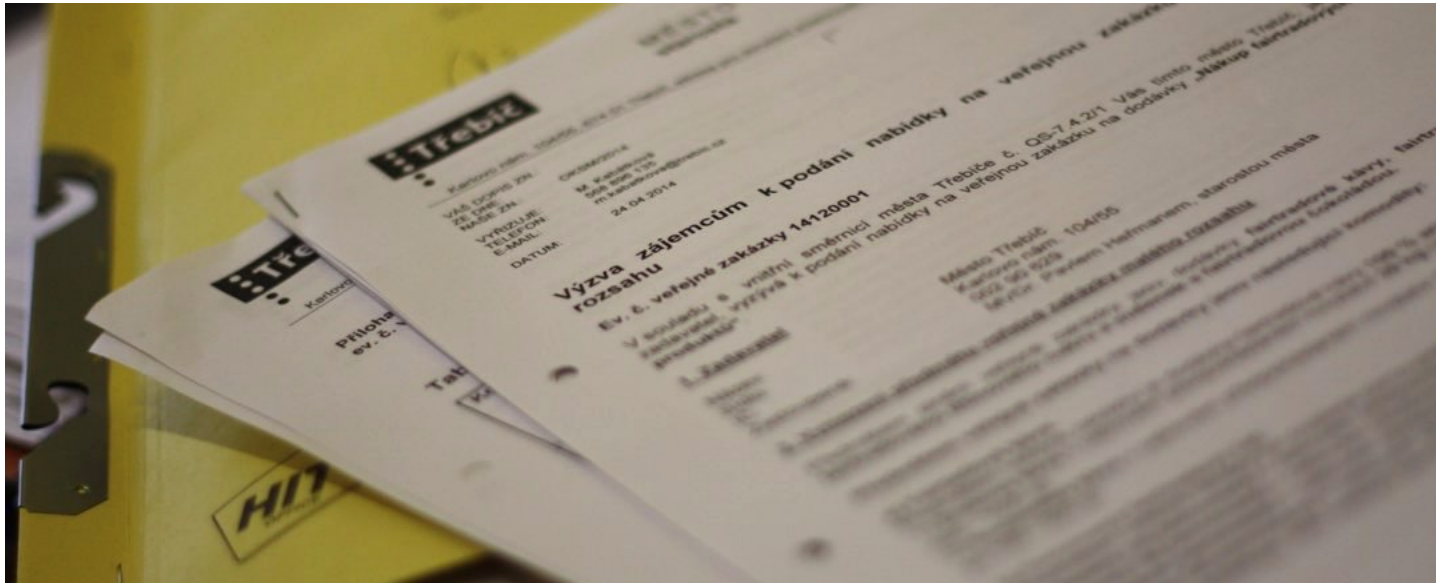
PETR BOUDA

SPOLEČENSKY ODPOVĚDNÉ ZADÁVÁNÍ

veřejných zakázek na oděvy

Třebíč - první samospráva

- ★2014: dodávky fairtradových výrobků - 44 500 Kč - https://zakazky.trebic.cz/contract_display_180.html
- ★2016: dodávky etických triček - 37 000 Kč - https://zakazky.trebic.cz/contract_display_289.html

NA NAŠEM ÚŘADĚ JSME VYPSALI VEŘEJNOU ZAKÁZKU
NA NÁKUP FAIRTRADOVÉHO OBČERSTVENÍ – KÁVY, ČAJE,
CUKRU A ČOKOLÁDOVÝCH SUŠENEK. CENA VÍTĚZNÉ NABÍDKY
NAŠ MILE PŘEKVAPILA.

MARIE ČERNÁ
místostarostka města Třebíče

**MOUČNÍK
Z RÝŽE
FAIRTRADE**

HAMPSTEAD TEA
LONDON

HAMPSTEAD TEA
LONDON

HAMPSTEAD TEA
LONDON

organic

Dýňová polévka
s kokosovým mlékem
s dýňová semínka, domácí
dýně, cítule, bír Aroni

Traun: pracovní oblečení

★ etická trička pro hasiče a zaměstnance městských mateřských školek,

★ od členů Fair Wear Foundation, bavlna certifikovaná Fairtrade.

Zwettl: bavlněné tašky
★ veřejnou zakázkou 50 000 ks tašek,
★ bavlna s certifikací Fairtrade.

Wels: přestavba pěší zóny (2014 a 2015)
★2,5 milionu eur,
★více než 1000 tun jakostní žuly,
★požadavky kvalita a soulad se sociálními
standards úmluv Mezinárodní organizace práce.

**Neexistence důvěryhodné certifikace
nebo iniciativy**

Co s tím?

Neexistence důvěryhodné certifikace nebo iniciativy

Způsoby ověření:

- ★ SA8000 (této certifikaci třetí stranou nevěřím)
- ★ prohlášení o shodě s požadavky (podepíšu cokoli)
- ★ vlastní ověřování (chybí kapacity a odbornost)

Neexistence důvěryhodné certifikace nebo iniciativy monitoring

- ★ zapracování sociálních požadavků do smluvních podmínek,
- ★ požadavek na **transparentní dodavatelský řetězec** (dohledatelnost)
- ★ **monitorovací opatření u dodavatelů i subdodavatelů** (zprávy o opatřeních sub/dodavatelů):
 - sebehodnotící zprávy,
 - náhodné kontroly,
 - **nezávislé audity třetích stran (profesionální, ukazují opravdový zájem zadavatele)**

Neexistence důvěryhodné certifikace nebo iniciativy monitoring

- ★ zjištěné nenaplnění požadavků = porušení podmínek smlouvy:
 - nápravná opatření s jasným termínem (plán nápravy)
 - možnost ukončení smlouvy (není nejlepší řešení).

Důležité jsou externí audity, **dialog s dodavateli** (vede k zlepšování, formuje trh) a **system sankcí**.

- ★ členové iniciativy Global Compact pod záštitou Organizace spojených národů,
- ★ Fairtradové město (od roku 2011)

Příklad Oslo

- ★ rámcová dohoda 68 veřejných zadavatelů a 4 auditorských společností (DNV-GL, MISA, Deloitte, KPMG),
- ★ audits na dodržování sociálních požadavků a poradenské služby (vývoj interních postupů..),
- ★ dodavatelé tak mohou reportovat efektivněji stejnou informaci více zadavatelům,
- ★ náklady: členství s sítí je zdarma, město Oslo spravuje webový portál (sdílení zkušeností, zadávacích a auditů), Oslo řídí zadávání zakázek a odpovídá za rámcovou smlouvu, účastníci odpovídají za monitoring svých sub-dodavatelů,

Příklad Oslo

★ 2014: pracovní oblečení pro zaměstnance ve zdravotnictví (1 mil. Euro ročně)

- sebehodnotící formulář dodavatele,
- audit KPMG Norway v sídle dodavatele,
- audit KPMG Hong Kong v čínské továrně (jen pár subdodavatelů podepsalo Code of Conduct, slabý přehled o subdodavatelích, dlouhé přesčasy, blokováné východy)
- podstatné porušení smlouvy: oznámení o ukončení smlouvy (lhůta pro nápravná opatření, několik kol schvalování opatření)

Bistand til kontraktoppfølging av etiske krav i leverandørkjeden for arbeidstøy

Oslo kommune

28. april 2014

Bistand til kontraktoppfølging av etiske krav i leverandørkjeden for arbeidstøy: Norsk sammendrag av SMETA 2 Pilar rapport

Oslo kommune

29. mai 2014

Příklad Oslo

★ **2015: lékařský spotřební materiál - hygienické produkty, laboratorní pomůcky, zařízení první pomoci (3 mil. Euro ročně)**

- sebehodnotící formulář dodavatele,
- audit DNV GL Norway v sídle dodavatele (sestavení sebehodnotícího formuláře a ověřování shody),
- následovalo setkání k souhlasu s nápravnými opatřeními a poté schválení.

★ **Důležité jsou externí audity i komunikace s dodavateli.**

★ **Je potřeba mít na to finanční zdroje.**

★ **Hodnocení rizik = lepší prioritizace ověřování.**

Příklad MPSV

- ★ **Dodávky potravinové a materiální pomoci (14 mil. bez DPH)**
- ★ **podpora odpovědného zadávání ve vnitřních řídicích dokumentech,**
- ★ **cílem zakázky nakoupit zboží bez porušování pracovních podmínek,**
- ★ **textil vyhodnocen jako vysoce rizikový,**
- ★ **zájem o otevření dodavatelského řetězce a zájem zadavatelů o původ zboží,**
- ★ **Před zahájením zadávacího řízení předběžné tržní konzultace (§ 33 ZZVZ) kvůli nastavování podmínek.**

ROZSAH ODPOVĚDNÉHO ZADÁVÁNÍ PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Dodávky potravinové a materiální pomoci

Zadavatel:
Česká republika – MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Název VZ:
DODÁVKY POTRAVINOVÉ A MATERIÁLNÍ
POMOCI HRAZENÉ Z FONDŮ EVROPSKÉ
POMOCI NEJCHUŠŠÍM OSOBÁM – II.,
Část 4: Textil

K VEŘEJNÉ ZAKÁZCE

Č Předpokládaná hodnota:
14 000 000 Kč bez DPH

Č Zadávací řízení zahájeno
dle zákona č. 134/2016 Sb.
o zadávání veřejných
zakázek (dále jen „ZZVZ“)

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE (2016/2017)

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“ či „zadavatel“) se již několik let hlásí ke konceptu odpovědného veřejného zadávání. Základní princípy odpovědného zadávání popsal do vnitřních řídicích dokumentů a kontinuálně a systematicky zohledňuje při zadávání veřejných zakázek.

ČÁST PRVNÍ HLAVA III Díl 3. Odst. 3) Zásad pro zadávání veřejných zakázek na Ministerstvu práce a sociálních věcí: „V celém procesu zadávání veřejných zakázek je nutné kladit důraz na výběr ekonomicky nejvhodnějších řešení, která zohledňují etné ceny i technické a kvalitativní aspekty, udržitelnost a náklady životního cyklu, či přínosy týkající se sociální oblasti a oblasti zaměstnanosti.“

MPSV pečlivě zvažuje, ve kterých konkrétních veřejných zakázkách je vhodné jednotlivě dít cíle odpovědného zadávání podporit. Co do cíle přitom nezohledňuje výlučně vlastní agendu, tedy otázky sociální či oběžný zaměstnanosti, ale hlásí se rovněž ke svému dílu odpovědnosti za stav životního prostředí.

Zadavatel si v rámci této veřejné zakázky zvolil za cíl nakoupit takové zboží, při jehož výrobě nebyly porušovány výrazné problematické pracovní podmínky (nucená práce, obtížná práce, nebezpečné a zdravotně závadné pracovní podmínky, obtíže plnění pracovních smluv). Zadavatel učinil takové rozhodnutí, neboť si je vědom skutečnosti, že každý je druhem zboží, které z velké části vzniká v takových částech světa, kde běžně dochází k porušování základních lidských práv. U předběžného příměří lze předpokládat, že bude-li jedním hodnotícím kritériem nejvyšší nabídková cena, bude získáno smlouvu s rizikovou cenou. Zadavatel se však chtěl srovnat nákup zboží, kde je spojen s nabídkovou cenou, ale tato má pravděpodobně své příchy spočívající v problematických pracovních podmínkách.

Obtávané efekty zvoleního přístupu zadavatele:
„Problémní polehu, „stejně se nic nezmění“, „stejně tím nikomu nepomůžeme“, „stejně nám odavatelé potvrdí na papír cokoli a reálně se tak či tak nebudí vedoucímu ke hostování.“

Příklad MPSV

- ★ **Požadavky:** výrobce nabízeného a dodávaného zboží dodržuje při výrobním procesu: zákaz nucené práce, zákaz dětské práce, bezpečné a zdravotně nezávadné pracovní podmínky, platné pracovní smlouvy.
- ★ **Ověření:** členství v organizaci Fair Wear Foundation, NEBO čestné prohlášení uchazeče o dodržování požadovaných podmínek + identifikace výrobce, značky a adresy továrny
- ★ **Možnost sankce a kontroly:** kupující je oprávněn provést (a to i prostřednictvím zmocněné třetí strany) audit dodavatelské továrny, v případě porušení odstoupit.
- ★ **Dodavatel předložil čestné prohlášení a identifikaci výrobce, značky a adresy továrny.**

Děkuji za pozornost!

Mgr. Stanislav Komínek
NaZemi
+420 774 737 176
stanislav.kominek@nazemi.cz

NAZEMI

